

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Kod ucznia:

**Konkurs Wiedzy o Społeczeństwie
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2024/2025**

Etap szkolny

Drogi Uczniu!

Przed przystąpieniem do rozwiązywania zadań prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. Masz do rozwiązania 56 zadań. Punktacja za każde z zadań podana jest przy jego numerze.
2. Zadania od 1 do 49 są zamknięte. Zadania te zawierają od 3 do 5 możliwych odpowiedzi, z których tylko jedna jest poprawna. Znajdź ją i zaznacz krzyżykiem.
3. W przypadku pomyłki błędną odpowiedź obwiedź kółkiem i zaznacz nową, poprawną.
4. Jeżeli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna z nich nie będzie uznana.
5. Zadania od 50 do 56 to zadania otwarte.
6. Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie 65 punktów.
7. Uważnie czytaj wszystkie polecenia.
8. Pisz tylko długopisem/piórem, nie używaj ołówka, gumki ani korektora.
9. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi.
10. Czas przewidziany na rozwiązanie zadań to 60 minut.

Powodzenia!

Zadanie 1. (1pkt)

Grupy społeczne ze względu na rodzaj zorganizowania dzielimy na:

- a) małe i duże
- b) pierwotne i wtórne
- c) formalne i nieformalne
- d) otwarte i zamknięte

Zadanie 2. (1pkt)

Nazwij postawę, która charakteryzuje się sprzeciwem jednostki wobec obowiązujących norm i poglądów oraz niezależnością od próby narzucenia systemu wartości niezgodnego z jej sposobem myślenia.

- a) nonkonformizm
- b) konformizm
- c) lojalizm
- d) aspołeczność

Zadanie 3. (1pkt)

Nazwij rodzaj bezrobocia wynikający ze zmian następujących w gospodarce, często związanych z jej modernizacją lub likwidacją całych gałęzi przemysłu.

- a) bezrobocie naturalne
- b) bezrobocie strukturalne
- c) bezrobocie ukryte
- d) bezrobocie sezonowe

Zadanie 4. (1pkt)

Wskaż, która z przedstawionych poniżej cech praw człowieka jest fałszywa. Prawa człowieka są:

- a) powszechne
- b) naruszalne
- c) przyrodzone
- d) niezbywalne

Zadanie 5. (1pkt)

Człowiek jest istotą społeczną, ponieważ:

- a) jest indywidualistą
- b) posiada boską naturę
- c) żyje we wspólnocie
- d) posiada instynkt

Zadanie 6. (1pkt)

Za twórcę teorii prawa naturalnego, głoszącego, że pochodzi ono od Boga, jest nienaruszalne i nie może być uchylone przez prawo stanowione przez człowieka jest uważany:

- a) św. Tomasz z Akwinu
- b) Arystoteles
- c) John Locke
- d) Platon

Zadanie 7. (1pkt)

Określ, do której generacji praw człowieka należą następujące prawa: prawo do pracy i wynagrodzenia, prawo do nauki, prawo do ochrony zdrowia.

- a) I generacja
- b) II generacja
- c) III generacja

Zadanie 8. (1pkt)

Powszechną Deklarację Praw Człowieka ONZ uchwalono:

- a) 12 grudnia 1947 r.
- b) 8 maja 1946 r.
- c) 24 października 1945 r.
- d) 10 grudnia 1948 r.

Zadanie 9. (1pkt)

Wskaż, jaką działalnością zajmuje się organizacja, której logo widnieje poniżej.

- a) ochroną zasobów naturalnych i przyrody
- b) ochroną i pomocą uchodźcom wojennym
- c) pomocą ubogim i wykluczonym społecznie
- d) ochroną zdrowia i szczepieniami

Zadanie 10. (1pkt)

Wskaż, który z podanych poniżej obowiązków, nie jest obowiązkiem obywatela Rzeczypospolitej Polskiej w świetle Konstytucji RP ?

- a) wierność ojczyźnie
- b) przestrzeganie prawa
- c) obrona ojczyzny
- d) wyznawanie religii
- e) dbanie o stan środowiska

Zadanie 11. (1pkt)

Określ, w jakich sytuacjach w Polsce uruchamiana jest procedura tzw. „Niebieskiej Karty”.

- a) w sytuacjach zagrożenia życia pacjenta onkologicznego
- b) w sytuacjach stosowania przemocy w rodzinie
- c) w sytuacjach zagrożenia klęskami żywiołowymi
- d) w sytuacjach zagrożenia eksmisją

Zadanie 12. (1pkt)

Nazwij zasadę demokracji charakteryzującą się możliwością istnienia i działania wielu organizacji politycznych, społecznych i gospodarczych.

- a) zasada pluralizmu
- b) zasada reprezentacji
- c) zasada państwa prawa
- d) zasada trójpodziału władzy

Zadanie 13. (1pkt)

Wskaż, która z podanych poniżej cech nie pasuje do charakterystyki społeczeństwa obywatelskiego.

- a) aktywność obywatelska
- b) niezależność od organów administracji państwowej
- c) ugruntowane postawy demokratyczne
- d) wyznawanie obowiązującej ideologii

Zadanie 14. (1pkt)

Która z podanych poniżej organizacji jest przykładem fundacji?

- a) Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
- b) Związek Harcerstwa Polskiego
- c) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
- d) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”

Zadanie 15. (1pkt)

Bierne prawo wyborcze oznacza:

- a) prawo do udziału w głosowaniu
- b) prawo do kandydowania i bycia wybranym do organu przedstawicielskiego
- c) prawo do nieuczestniczenia w wyborach

Zadanie 16. (1pkt)

Nazwij system partyjny funkcjonujący obecnie w Polsce.

- a) wielopartyjny
- b) dwupartyjny
- c) monopartyjny

Zadanie 17. (1pkt)

Wskaż, która z podanych poniżej charakterystyk odnosi się do doktryny liberalnej.

- a) jej zwolennicy opowiadają się za tradycyjnym ładem społecznym, opartym na zachowywaniu porządku, zasady którego zostały określone przez religię, tradycję, historię
- b) jej zwolennicy odwołują się do chrześcijańskich zasad, kładą nacisk na poszanowanie godności człowieka, podkreślają rolę rodziny
- c) jej zwolennicy uznają zasady swobodnej działalności gospodarczej i wolnej konkurencji, wolność obywateli może być ograniczona wyłącznie prawami drugiego człowieka
- d) jej zwolennicy opowiadają się za rozbudowanym systemem interwencjonizmu państwowego, przeciwstawiają się wszelkim formom dyskryminacji, akcentują powszechną równość i solidaryzm społeczny

Zadanie 18. (1pkt)

Wskaż, jaką działalnością zajmuje się organizacja, której logo widnieje poniżej.

- a) reklamą i marketingiem
- b) badaniem opinii publicznej
- c) kampaniami społecznymi na rzecz trzeźwości
- d) organizowaniem ogólnopolskich imprez sportowych

Zadanie 19. (1pkt)

Wskaż, jak nazywamy prawny związek człowieka z państwem.

- a) więzami krwi
- b) prawem ziemi
- c) obywatelstwem
- d) narodowością

Zadanie 20. (1pkt)

Wskaż, które z wymienionych państw nie jest republiką.

- a) Niemcy
- b) Hiszpania
- c) Włochy
- d) Polska

Zadanie 21. (1pkt)

Osoby przebywające na terytorium państwa, ale nie mające jego obywatelstwa, to:

- a) bezpaństwowcy
- b) cudzoziemcy
- c) mniejszości narodowe
- d) mniejszości etniczne

Zadanie 22. (1pkt)

Wskaż, która z podanych poniżej grup nie jest mniejszością narodową w Polsce.

- a) Romowie
- b) Ukraińcy
- c) Żydzi
- d) Niemcy

Zadanie 23. (1pkt)

Podaj nazwę formy głosowania polegającej na uczestnictwie w niej wszystkich obywateli mających czynne prawo wyborcze. W jego czasie wyrażają oni swoją opinię w kwestii poddanej głosowaniu, istotnej dla państwa lub regionu.

- a) głosowanie pośrednie
- b) referendum
- c) weto ludowe
- d) głosowanie większościowe

Zadanie 24. (1pkt)

Prawo do udziału w wyborach parlamentarnych to prawo:

- a) polityczne
- b) osobiste
- c) socjalne
- d) społeczne

Zadanie 25. (1pkt)

Wskaż prawo, które należy do grupy praw socjalnych.

- a) prawo do opieki zdrowotnej
- b) prawo do prowadzenia swobodnej działalności gospodarczej
- c) prawo do udziału w referendum
- d) prawo do wychowywania dzieci według własnych wartości

Zadanie 26. (1pkt)

Posłowie i senatorowie mogą być wybierani na:

- a) jedną czteroletnią kadencję
- b) dwie czteroletnie kadencje
- c) jedną pięcioletnią kadencję
- d) mogą być wybierani wielokrotnie

Zadanie 27. (1pkt)

Prezydent w Polsce wybierany jest w wyborach:

- a) powszechnych, równych i proporcjonalnych
- b) powszechnych, równych i w jawnym głosowaniu
- c) powszechnych, bezpośrednich, równych i w tajnym głosowaniu
- d) pośrednich, w tajnym głosowaniu, równych i powszechnych

Zadanie 28. (1pkt)

Ważność wyboru Prezydenta w Polsce stwierdza:

- a) Sejm
- b) Zgromadzenie Narodowe
- c) Senat
- d) Sąd Najwyższy

Zadanie 29. (1pkt)

Wskaż, kto przejmuje obowiązki Prezydenta RP w sytuacji zrzeczenia się urzędu przez Prezydenta.

- a) Przewodniczący Trybunału Stanu
- b) Marszałek Sejmu
- c) Rzecznik Praw Obywatelskich
- d) Pierwszy Prezes Sądy Najwyższego

Zadanie 30. (1pkt)

Wskaż właściwą kolejność sprawujących urząd Prezydenta RP

- a) Bronisław Komorowski-Lech Kaczyński- Andrzej Duda
- b) Lech Wałęsa- Wojciech Jaruzelski- Aleksander Kwaśniewski
- c) Aleksander Kwaśniewski- Bronisław Komorowski- Andrzej Duda
- d) Aleksander Kwaśniewski- Lech Kaczyński- Bronisław Komorowski

Zadanie 31. (1pkt)

Do organów władzy wykonawczej w Polsce nie należy:

- a) Sejm i Senat
- b) Prezydent
- c) Rada Ministrów
- d) Prezes Rady Ministrów

Zadanie 32. (1pkt)

Który organ władzy w Polsce może wyrazić Radzie Ministrów wotum nieufności?

- a) Sejm i Senat
- b) Sejm
- c) Prezydent RP
- d) Trybunał Konstytucyjny

Zadanie 33. (1pkt)

Wskaż, z którą z podanych funkcji można łączyć mandat posła.

- a) funkcją ambasadora
- b) funkcją Prezesa Narodowego Banku Polskiego
- c) funkcją ministra
- d) funkcją Rzecznika Praw Dziecka

Zadanie 34. (1pkt)

Wskaż, komu z wymienionych podmiotów nie przysługuje inicjatywa ustawodawcza.

- a) posłom i senatorom
- b) grupie co najmniej 50 tysięcy obywateli
- c) Prezydentowi RP
- d) Radzie Ministrów

Zadanie 35. (1pkt)

Obecnie obowiązująca w Polsce Konstytucja została uchwalona w roku:

- a) 1997
- b) 1791
- c) 1989
- d) 2004

Zadanie 36. (1pkt)

Określ, czym jest preambuła konstytucyjna.

- a) rozdziałem w Konstytucji zawierającym prezydenckie prerogatywy
- b) uroczystym, odwołującym się do historii i tradycji narodowych wstępem do Konstytucji
- c) spisem treści w Konstytucji
- d) treścią przysięgi jaką składa podczas zaprzysiężenia Prezydent RP

Zadanie 37. (1pkt)

Określ podmioty pełniące w Polsce władzę sądowniczą.

- a) Sądy i trybunały
- b) izby kontroli
- c) urzędy skarbowe i administracyjne
- d) urzędy antykorupcyjne

Zadanie 38. (1pkt)

Wskaż, która z podanych poniżej funkcji Sejmu stanowi funkcję ustrojodawczą.

- a) stanowienie obowiązujących aktów prawnych
- b) powoływanie organów państwowych
- c) regulacja ustroju państwa poprzez uchwalanie konstytucji
- d) kontrolowanie rządu oraz innych organów państwa

Zadanie 39. (1pkt)

Na czele Rady Ministrów stoi Prezes Rady Ministrów, który jest powoływany przez:

- a) Sejm
- b) Senat
- c) ogół obywateli biorących udział w wyborach
- d) Prezydenta RP

Zadanie 40. (1pkt)

Wskaż, który z poniższych organów bada zgodność ustaw i umów międzynarodowych z konstytucją.

- a) Trybunał Stanu
- b) Trybunał Konstytucyjny
- c) Naczelny Sąd Administracyjny
- d) Sąd Najwyższy

Zadanie 41. (1pkt)

Wskaż, kto stanowi organ wykonawczy w gminie wiejskiej.

- a) burmistrz
- b) radny
- c) wójt
- d) starosta

Zadanie 42. (1pkt)

Wskaż, które z podanych zadań, nie należą do zadań własnych gminy.

- a) dbałość o wodociągi i zaopatrzenie w wodę
- b) zapewnienie lokalnego transportu zbiorowego
- c) ustalanie wysokości opłat targowych
- d) wydawanie dowodów osobistych i prowadzenie meldunków

Zadanie 43. (1pkt)

Poniższa grafika przedstawia symbol związany z działalnością gminy. Wskaż, jaka to działalność.

- a) informowanie mieszkańców o trybie załatwianych przez nich spraw urzędowych w gminie
- b) ogłaszanie alertów zagrożenia klęskami żywiołowymi
- c) informowanie o rozkładzie jazdy pociągów regionalnych i autobusów gminnych

Zadanie 44. (1pkt)

Obywatel Unii Europejskiej nie ma prawa do:

- a) osiedlania się w dowolnym kraju UE
- b) podejmowania pracy w dowolnym kraju UE
- c) kandydowania do parlamentu dowolnego kraju UE
- d) głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego

Zadanie 45. (1pkt)

Organem ONZ odpowiedzialnym za utrzymanie pokoju na świecie jest:

- a) Rada Bezpieczeństwa ONZ
- b) Zgromadzenie Ogólne ONZ
- c) Sekretarz Generalny ONZ
- d) Rada Powiernicza ONZ

Zadanie 46. (1pkt)

Poniższa grafika przedstawia logo jednego z programów Unii Europejskiej. Wskaż, z jaką działalnością związany jest dany program.

- a) ochroną środowiska
- b) wsparciem w zakresie edukacji i kształcenia różnych grup wiekowych
- c) wsparciem rozwoju obszarów przygranicznych, tzw. euroregionów
- d) procesem poszerzania Unii Europejskiej o nowych członków

Zadanie 47. (1pkt)

Wskaż, który z unijnych traktatów wprowadził do obiegu walutę euro.

- a) traktat lizboński
- b) traktat z Maastricht
- c) traktat nicejski
- d) traktat amsterdamski

Zadanie 48. (1pkt)

Poniższe zdjęcie przedstawia siedzibę jednego z ważniejszych organów Unii Europejskiej. Wskaż ten organ.

- a) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
- b) Parlament Europejski
- c) Rada Europejska
- d) Komisja Europejska

Zadanie 49. (1pkt)

Wraz z Polską do Unii Europejskiej w 2004 r. zostało przyjętych kilka innych państw. Wskaż ciąg państw, który jest fałszywy.

- a) Malta-Czechy-Słowacja-Węgry
- b) Austria- Słowacja- Szwecja- Malta
- c) Litwa- Łotwa- Estonia- Węgry
- d) Słowenia-Czechy-Litwa-Węgry

Zadanie 50. (1pkt)

Podaj pełną nazwę konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej, który został opisany w poniższym artykule Konstytucji RP.

Art. 194.

[...] składa się z 15 sędziów, wybieranych indywidualnie przez Sejm na 9 lat spośród osób wyróżniających się wiedzą prawniczą. Ponowny wybór do składu [...] jest niedopuszczalny.

<https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>

Odpowiedź:

Zadanie 51. (1pkt)

Podaj nazwę konstytucyjnego organu państwa, który jest uprawniony do wprowadzenia w Polsce stanu klęski żywiołowej.

Odpowiedź:

Zadanie 52. (1pkt)

Podaj nazwę strategii Unii Europejskiej, zmierzającej do przekształcenia Europy w pierwszy neutralny dla klimatu kontynent, która zobrazowana została na poniższej grafice.

<https://tiny.pl/z5k6zfh6>

Odpowiedź:

Zadanie 53. (4pkt.)

Uzupełnij tabelę dotyczącą poniższego zdjęcia. Wpisz w wyznaczone miejsca imię i nazwisko polityka oraz sprawowany przez niego aktualnie urząd.

Nr postaci	Imię i nazwisko	Sprawowany urząd
1.		
2.		

Zadanie 54. (5pkt.)

Wpisz do tabeli minimalny wiek jaki należy osiągnąć, by dysponować biernym prawem wyborczym.

Lp.	Nazwa organu	Wiek
1	Radny gminny	
2	Prezydent RP	
3	Deputowany do Parlamentu Europejskiego	
4	Senator RP	
5	Wójt gminy	

Zadanie 55. (2pkt.)

Podaj dwa przykłady podmiotów, które określamy potocznie mianem „czwartej władzy”.

1.
2.

Zadanie 56. (2pkt.)

Wymień dwóch dowolnie wybranych przez Ciebie polityków uznanych za „ojców założycieli” Unii Europejskiej.

1.
2.

Suma uzyskanych punktów: